

Prikaz

Rukopis primljen 26. 7. 2023.

Prihvaćen za tisak 27. 7. 2023.

<https://doi.org/10.22210/govor.2023.40.07>**Ines Carović***icarovic@ffzg.unizg.hr*Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Hrvatska**11. međunarodni znanstveni skup *Istraživanja govora*. Zagreb, Hrvatska, od 8. do 10. prosinca 2022. godine**

Međunarodni znanstveni skup *Istraživanja govora* održan je od 8. do 10. prosinca 2022. godine na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Skup su organizirali Odjel za fonetiku Hrvatskoga filološkoga društva i Odsjek za fonetiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, uz pokroviteljstvo Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske te Sveučilišta u Zagrebu. Znanstveni skup s međunarodnim sudjelovanjem *Istraživanja govora* prvi se put održao 1984. godine (pod nazivom Govorne komunikacije), a od 1995. godine održava se svake treće godine s ciljem razvoja fonetike i srodnih znanosti. Na ovogodišnjem su skupu održana tri plenarna izlaganja te 46 izlaganja na kojima je sudjelovalo 98 znanstvenika iz brojnih zemalja: Irske, Ujedinjenoga Kraljevstva, Njemačke, Slovenije, Mađarske, Grčke, Sjedinjenih Američkih Država, Japana, Francuske, Španjolske, Brazila, Bosne i Hercegovine, Srbije, a najbrojniji su bili izlagači iz Hrvatske. Glavna tema skupa bila je verbotonalna metoda u rehabilitaciji i korekciji stranoga te materinskoga govora u čast Petru Guberini, jednom od osnivača Odsjeka za fonetiku, a povodom 70 godina objavljivanja njegove knjige *Zvuk i pokret u jeziku*. Druga istaknuta tema bila je klinička fonetika koja svojom interdisciplinarnošću spaja fonetske analitičke tehnike, primjenu u rehabilitaciji komunikacijskih teškoća, tumačenje kliničkih podataka u svjetlu otvorenih pitanja u fonetskoj teoriji. Ostale su teme usko povezane s govorom: opća fonetika, područje atipičnoga govora, proizvodnja i percepcija govora, ortoepija, govorna tečnost, sociofonetika, koartikulacija, govor i pokret, prozodija, učenje i poučavanje govora te retorika. Svaki je dan konferencije održano po jedno plenarno predavanje. Prva su dva dana održane tri sesije izlaganja od kojih je zadnja u danu bila paralelna, dok su treći dan održane dvije paralelne sesije. Prvog je dana plenarno predavanje na engleskom održao prof. dr. sc. Robert Trotić iz Kliničkoga bolničkoga centra Sestre milosrdnice u Zagrebu pod naslovom

Bilateral hearing with two cochlear implants / Bilateralno slušanje s dvije umjetne pužnice u koautorstvu s Mihaelom Riesom, Jakovom Ajdukom, Ivom Kelava, Androm Kosecom. Profesor Trotić je u zanimljivom izlaganju na temu bilateralnoga slušanja s dva kohlearna implanta predstavio rezultate aktualnih istraživanja u svijetu, ali ponajprije rezultate na ispitanicima iz vlastitoga kliničkoga djelovanja s ugradnjom dvije umjetne pužnice kojoj je cilj smanjenje okolne buke, bolja razumljivost i točnija lokalizacija zvuka te u konačnici bilateralno slušanje. Najviše se usredotočio na pojam koji se u engleskom naziva *squelch effect* ili prigušenje šuma odnosno okolne buke. U izlaganju je pokazao primjere iz dugogodišnjega rada te dao zaključke o kritičnim i optimalnim razdobljima bilateralne ugradnje umjetne pužnice. Drugo je plenarno predavanje na engleskome jeziku održala dr. sc. Alice Lee sa Sveučilišta u Corku (Irska) pod naslovom *Listener training for perceptual evaluation of speech / Uvježbavanje slušača za perceptivnu analizu govora* u kojem je vrlo pregledno pobrojala i analizirala sve dostupne oblike perceptivne procjene govora, od intenzivnih tečajeva do sveučilišnih programa različitoga trajanja i ukupnoga broja sati u kojima se takva uvježbavanja provode te dodatnih načina, poput vizualne inspekcije govornika da bi se utvrdila točnost u bilježenju disfluentnosti ili atipičnoga govora te istražila varijabilnost između procjenitelja. Zaključuje da točnost prosudbe i fonetske transkripcije ovisi o mnogim čimbenicima, najviše o perceptualnom učenju i govornom korpusu. Treće plenarno predavanje pod naslovom *Atypical speech rehabilitation / correction: Old questions, new methods... and back again / Rehabilitacija / korekcija atipičnoga govora: stara pitanja, nove metode... i sve ispočetka* održala je izv. prof. dr. sc. Lorraine Baqué s Autonomnoga sveučilišta u Barceloni (Španjolska). U izlaganju se usredotočila na verbotonalnu metodu Petra Guberine kao vrlo učinkovitu u rehabilitaciji atipičnoga govora (dizartrija, (primarna progresivna) afazija i apraksija govora) te u korekciji pogrešaka i stranoga akcenta kod učenja inoga jezika. Analizirala je učinke metode u svjetlu novijih istraživanja o čimbenicima koji mogu potaknuti promjenu ili napredak u fonetskim i fonološkim teorijama, u proizvodnji i percepciji govora te utjecaj tih elemenata na koartikulacijsku kompenzaciju, tečnost i razumljivost.

Prvoga dana održane su tri izlagačke sesije kojima su bila obuhvaćena predavanja na temu sučelja proizvodnje i percepcije govora, govora i dobi, sociofonetike te fluentnosti. Predavanja su trajala 15 minuta, a diskusija pet. Službeni jezici skupa bili su hrvatski i engleski. Izlaganja su bila vrlo zanimljiva, a pitanja i rasprave u kojima su sudionici skupa izmjenjivali rezultate i saznanja doprinijeli su međusobnom upoznavanju, kako stručnom tako i privatnom, čemu je pripomogao i svečani domjenak za ručak koji je organiziran u auli knjižnice Filozofskoga fakulteta u Zagrebu

za sve sudionike skupa kao i stanke za kavu između sesija. Drugoga dana održane su tri izlagačke sesije sljedećih tematika: koartikulacija, intonacija-gesta-govor-jezik, nastavak teme sučelje proizvodnje i percepcije govora te klinička fonetika. Posljednji dan skupa održane su tri izlagačke sesije s temama: verbotonalni sustav, govorna proizvodnja, klinička fonetika i retorika. Za veliku je pohvalu što su sudionici Odsjeka za fonetiku sudjelovali kao autori ili koautori u čak 17 od 43 izlaganja te predstavili svoja istraživanja u kojima se bave raznovrsnim fonetskim temama i svoje suradnje sa stručnjacima u tim istraživanjima.

Cijeli je skup *Istraživanja govora* protekao u konstruktivnim razgovorima, ugodnim druženjima i vrlo zanimljivim prikazima recentnih istraživanja za što su prvenstveno zaslužni organizatori skupa, ponajviše predsjednik Programskoga odbora izv. prof. dr. sc. Marko Liker te predsjednica Organizacijskoga odbora doc. dr. sc. Arnalda Dobrić. U organizaciju skupa uloženo je puno vremena, koordinacije i truda koji su se, možemo zaključiti, itekako isplatili. Velike zahvale svakako zaslužuju i studenti Odsjeka za fonetiku koji su svojim volonterskim radom olakšali posao Organizacijskom odboru i učinili skup ugodnijim. Sljedeći skup *Istraživanja govora*, koji će se održati 2025. godine u Zagrebu, morat će ispuniti vrlo visoka očekivanja koja je ovogodišnji postavio, a to jedva čekamo i srdačno se radujemo.
